

Andrzej Celiński
Przestępcy zamiast
wielkiej zmiany

Prof. Lech Mażewski
Zamach majowy
i upadek sanacji

Świat szczepi dzieci na covid

Indie – płoną stosy

PAPIEŻ FRANCISZEK O BISKUPACH:

KARIEROWICZE ZAŚLEPIENI BOGACTWEM HIPOKRYCI

 Kraków

**bunkier
sztuki**

KRZYSZTOF PENDERECKI

Partytura i ogród

The Musical Score and the Garden

Kwiecień – wrzesień 2021

April – September 2021

Otwarcie wystawy | Exhibition opening 27.4.2021

Bunkier Sztuki

Galeria Sztuki Współczesnej
Gallery of Contemporary Art

Rynek Główny 20

www.bunkier.art.pl

GALERIA SZTUKI WSPÓŁCZESNEJ BUNKIER SZTUKI – INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA | BUNKIER SZTUKI GALLERY OF CONTEMPORARY ART – A CULTURAL INSTITUTION OF THE CITY OF KRAKOW

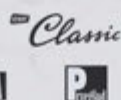

EUROPEJSKIE CENTRUM MUZYKI
KRZYSZTOFA PENDERECKIEGO

PATRONAT
PATRONAT

PATRONI MEDIALNI
MEDIA PATRONS

Miliard na Dudę

Na poparcie Polaków dla hasła „kasa, misiu, kasa” można zawsze liczyć. Pod tym względem polegać na nich można bardziej niż kiedyś na Zawiszy. Jak wyborcy słyszą, że Unia Europejska dużo da i jeszcze więcej pożyczki na bardzo korzystnych warunkach, to myślą: trzeba brać. W tej sprawie nic się nie zmieniło od czasów tego premiera, który nasze relacje z Unią sprowadzał do sprytnego „wyciskania brukselki”.

Stawanie w poprzek tym nastrojom większego sensu nie miało. Na dodatek groziło znalezieniem się we wspólnym bloku z Ziobrą i konfederatami, którzy za wszelką cenę chcą zatrzymać głębszą integrację Unii, a głosowanie za europejskim Funduszem Odbudowy uważają za duży krok ku federalizacji. I tu akurat mają rację. Problemem nie było więc, czy nasz parlament poprze fundusz, bo to było oczywiste, chodziło o warunki, na jakich opozycja wesprze mniejszościowy rząd Kaczyńskiego. Wynegocjowanie tych warunków i zbudowanie wspólnego bloku opozycji pronijnej nie było zadaniem tak trudnym jak zdobycie K2 zimą, niestety przerosło jej liderów. Wszystkich. Ale najbardziej tych z Koalicji Obywatelskiej. Mizerotę reprezentantów KO, Lewicy i PSL widzieliśmy później w mediach, które, zwłaszcza te pisowskie, z lubością pokazywały walki polityków w błocie. I wzajemne obrzucanie się głupawymi epitetami.

PiS dostało od opozycji podwójny prezent. Poparcie rządu za czapkę gruszek i darmowy materiał o skłóconych rywalach. Na kolejne wybory będzie jak znalazł.

Po sześciu latach rządów dojrzałej zmiany nawet jej wyborcy wiedzą, że nie ma takiej kasy, której by nie potrafiła przekreślić. Dodatkowe mechanizmy kontrolne, którymi chwali się Lewica, nie są takimi bezpiecznikami, których PiS nie będzie umiało obejść. A liczenie na unijne mechanizmy kontrolne to tylko ładnie opakowana ufuda. PiS i jego przystawki, z partyjką Ziobry włącznie, wyciągną z tego funduszu tyle, ile się da.

W Polsce podejmowane są strategiczne decyzje. A człowiek, którego utrzymanie wraz z dworem urzędników kosztuje krocie i dawno przekroczyło miliard złotych, nie bierze w tym udziału. Andrzej Duda najlepiej wypada w roli konferansjera, który na początku kolejnych spotkań wymienia z funkcji prawie wszystkich, do których za chwilę przemówi. I rzuci garść powtarzalnych banałów. Jak wielkie są ograniczenia intelektualne Dudy, można było zobaczyć w czasie uroczystego posiedzenia parlamentów Polski i Litwy z okazji 230. rocznicy Konstytucji 3 maja. Przy prezydencji Litwy Duda wypadł tak błado, że wstyd było słuchać.

BAKOWSKI

Promocja
Wszystkie nasze książki
możesz kupić
w formie e-booka
już od 14,90 zł

www.sklep.tygodnikprzeklad.pl

CYTATY

PROF. EWA ŁĘTOWSKA, prawniczka
Banki same sobie reputację zepsuły. Świadczą o tym masowe powództwa. „Rzeczpospolita”

PROF. WIESŁAW ŁUKASZEWSKI, psycholog
Pora zacząć promocję harówek. Jeśli zaś nauczymy się harować, docenimy innych, którzy też harują. „Charaktery”

W NUMERZE

KRAJ

- 8 Kościół bez liderów, bez wizji**
Biskupi są głównym źródłem kryzysu Kościoła
- 12 Kto nam ukradł marzenia?**
– rozmowa z Andrzejem Celińskim
- 16 Świat zaczyna szczepić dzieci przeciw COVID-19**
Jak wypadamy na tle innych
- 18 Gwałt po polsku**
– rozmowa z Mają Staško
- 22 Transakcja pozorna**
Policjanci na ławie oskarżonych

WOJSKO

- 24 Krew w piach**
Żołnierze NATO wychodzą z Afganistanu

ZAGRANICA

- 27 Ręce pełne roboty**
Pracowita administracja Bidena
- 30 Niezatapialni**
Palestyna – konsolidacja władzy
- 32 Indie płoną**
- 34 Jak wyleczyć Afrykę?**
Ebola i druga fala covidu
- 36 Okruszki imperium**
Spór o wyspy Czagos
- 38 Niespełnione obietnice recyklingu**
Koszt odzyskiwania metali rzadkich

HISTORIA

- 42 Rokosz zwany zamachem majowym**
Narodziny i upadek sanacji

KULTURA

- 46 Zgłosił się...**
Bronisław Cieślak (1943-2021)
- 48 Sławek**
Człowiek wielu talentów
- 50 Kulturalia**
- 66 Marta Rynkiewicz**
Gdzie wszystko można, nic nie trzeba

SPORT

- 52 Szachowe nierówności**
Czy szachistki są słabsze od szachistów?

EKOLOGIA

- 54 Stracone gatunki**
Grzechy wobec przyrody

ZDROWIE

- 58 Zepsuta ryba**
Tajemnicze przypadki medyczne
- 60 Soki – na zdrowie!**

FELIETONY I KOMENTARZE

- 3 Jerzy Domański**
Miliard na Dudę
- 21 Jan Widacki**
Jestem symetrystą
- 41 Andrzej Romanowski**
Czarna noc Czarnkowa
- 45 Roman Kurkiewicz**
Na samym początku i końcu – Hel
- 51 Tomasz Jastrun**
Chłopcy rozłamowcy
- 57 Wojciech Kuczok**
Czytaj, chamie

24

WOJSKO

KREW W PIACH

Żołnierze NATO wychodzą z Afganistanu

INDIE PŁONĄ

32

ZAGRANICA

46

KULTURA

ZGŁOSIŁ SIĘ...

Bronisław Cieślak
(1943-2021)

Projekt okładki: Iza Mierzejewska

FOT. DAMIAN KLAMKA/EAST NEWS

✉ Maj – klasówek szal

Prawda jest taka, że większość nauczycieli nie rozumie tego, żeby dać dzieciom spokój. Wczoraj byłam w komisji egzaminacyjnej na maturze. Mówiłam, że nie zamierzam nic a nic sprawdzać, ani kartkówki, ani niczego, po prostu w miłej atmosferze postaram się pobawić z nimi językiem angielskim, może jakieś filmiki, gry, zabawy, bez tzw. spiny. Patrzyli na mnie jak na dziwaka.

Maturzysta powiedział, że nawet nie zdążył żyć się ze szkołą, w sumie nie ma żadnych odczuć w stosunku do niej i kolegów. Biedaki, siedzieli wystraszeni i próbowali coś pisać, strasznie smutny widok. Moje dziecko, gdy się dowiedziało, że idzie do szkoły i trzeba spakować plecak itd., dostało ataku paniki, a ono ma przecież 100% wsparcia. Co z resztą dzieci?

Katarzyna

f Powrót analfabetyzmu

Dzieci uczą się głównie dwóch rzeczy: „jak ty nie zrobisz projektu grupowego, to nikt go nie tknie” albo „a po co mam robić coś przy projekcie, kujony zrobią”.

Poza tym młodzież powiela to, czego nauczyła się od wszytkowiedzących rodziców, przez co wszelkie zachowania społeczne, relacje i odczucia są spaczone. Dzieci, które były wychowywane z szacunkiem i miłością, przejmują złe wzorce od rówieśników, by przetrwać, a nauczyciele nic na to nie mogą poradzić – bądź nie chcą

się w to mieszać przez wspomnianych wszytkowiedzących rodziców. Kiedyś lano kijem za złe oceny, dzisiaj rodzice idą do dyrektora, mówiąc, że nauczyciele nic nie potrafią, a dziecko niewinne.

Karolina Maszczyk

✉ 657 lat Uniwersytetu Jagiellońskiego

Warto przypomnieć, że 12 maja 1364 r. została powołana wszechnica krakowska – Uniwersytet Jagielloński w Krakowie. Powołał tę uczelnię Kazimierz Wielki, który sam nie umiał ani czytać, ani pisać, co nie przeszkodziło mu zostać jedynym królem Polski z przydomkiem Wielki. Otaczał się wykształconymi doradcami i współpracownikami, którzy wykształcenie zdobywali na uniwersytetach w Bolonii i Padwie. W tej części Europy uniwersytet w Krakowie był drugą po praskiej wszechnicą naukową – symbolem cywilizacyjnego awansu Polski.

Elżbieta Więckiewicz-Kwiatkowska,
Zabrze

f Socjaldemokracja to nie neoliberalizm z ludzką twarzą

Kiedyś hasłem polskich socjalistów było: o wyzwolenie narodowe i społeczne. W 1918 r. nastąpiło wyzwolenie narodowe, ale nie społeczne. Po II wojnie światowej zaś nastąpiło ograniczenie suwerenności narodowej, ale przy dużym postępie w wyzwoleniu społecznym. Po 1989 r. mieliśmy znów regres w sferze sprawiedliwości społecznej przy jednoczesnym pełnym wyzwoleniu narodowym. Historia lubi się powtarzać.

Eugeniusz Sawicki

Nigdy wcześniej nie było tak bardzo potrzebne hasło „Proletariusze wszystkich krajów, łączcie się”. Nikt o tym nie mówi, bo hasło jest mocno skompromitowane, ale zamykanie się w narodowych opłotkach w globalnej gospodarce jest groźne. Śmiertelnie groźne.

Iwona Kujawa

ZDJĘCIA TYGODNIA

25-letnia Malijka Halima Cisse jako pierwsza na świecie urodziła dziewięcioraczkę – pięć dziewczynek i czterech chłopców. Poród odbył się przez cesarskie cięcie w prywatnej klinice w Casablance w Maroku. Podobno mama i dzieci czują się dobrze i za kilka tygodni będą mogły wrócić do domu.

FOT. MATERIAŁY PRASOWE

PYTANIE TYGODNIA

Czy ktoś, kto zrezygnował ze szczepienia przeciw COVID-19, a potem zachorował, powinien płacić za swoje leczenie?

BARTOSZ FIAŁEK,

lekarz, popularyzator wiedzy medycznej

Szczepienia mają obecnie kluczowe znaczenie nie tylko dla zdrowia publicznego, ale także dla gospodarki; są jedynym narzędziem, które może pozwolić nam na powrót do przedpandemicznej normalności. Dlatego można rozważyć stworzenie jakiegoś „kija” na tych, którzy nie tylko świadomie nie skorzystali ze szczepionki, chociaż mieli możliwość, ale jeszcze publicznie odstręczali od tego innych, a gdy zachorowali – jako pierwsi szukali pomocy w szpitalu i zajęli łóżka osobom, które nie zdążyły lub nie mogły się zaszczepić. Przyjęcie takiego rozwiązania wymagałoby jednak dużej ostrożności, żeby nikogo nie skrzywdzić. Nie możemy bowiem wszystkich niezaszczepionych wrzucać do jednego worka. Niektórzy po prostu nie mogą przyjąć szczepionki, np. ze względu na przeciwwskazania zdrowotne.

DR HAB. DOROTA KARKOWSKA,

prawniczka, Fundacja Ius Medicinæ

Jak dotąd władze publiczne nie wprowadziły obowiązku szczepień przeciw covid, być może dlatego, że z oczywistych względów nie są jeszcze dostępne dane naukowe na temat długofalowych skutków zaszczepienia poszczególnymi preparatami czy statystyki zdarzeń niepożądanych dla naprawę dużych grup. Gdyby ustanowiono taki przymus, odpowiedzialność za wspomniane następstwa, której w umowach z Polską rzekli się produ-

cenci szczepionek, zaczęłyby ponosić skarb państwa. Dopóki tak się nie stanie, nie widzę powodów, by odmowa dobrowolnych szczepień mogła skutkować obowiązkiem pokrycia kosztów leczenia.

MARIA LIBURA,

*Polskie Towarzystwo Komunikacji Medycznej,
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski*

Ta propozycja pozornie brzmi dobrze, bo odwołuje się do szczególnie rozumianego poczucia sprawiedliwości, ale jej wprowadzenie wiązałoby się z poważnymi kosztami społecznymi. Opiera się ona na nierealistycznym przekonaniu o racjonalności indywidualnych decyzji w sprawie szczepień. Wątpliwe etycznie byłoby też obciążanie wysokimi kosztami leczenia tych osób, które będą miały pecha i przejdą covid w sposób ciężki, wymagający hospitalizacji oraz zaawansowanych i drogich procedur medycznych, a które ze względu na stan zdrowia nie będą mogły spłacić takich zobowiązań. Pomysł nie uwzględnia również tego, że ktoś, kto obawia się konsekwencji finansowych, prawdopodobnie będzie zwlekał z kontaktem z lekarzem, w związku z czym – wcześniej zarażając wiele osób – trafi do szpitala, dopiero gdy będzie z nim naprawdę źle, a niezbędne leczenie stanie się koszmarnie drogie. Wspomniane rozwiązanie ostatecznie uderzyłoby zatem w zdrowie publiczne.

Not. Michał Sobczyk